

Biuletyn prawny

INFORMACJE DLA OSÓB POKRZYWDZONYCH PRZEMOCĄ W RODZINIE

Fundacja TAURUS

Informacje dla osób pokrzywdzonych przemocą w rodzinie

**OPRACOWANIE:
FUNDACJA TAURUS**

ROK 2022

**Punkt Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego Nr 21
w Poznaniu (ul. Grunwaldzka 19, budynek Polska Press)**

**Opracowanie zostało przygotowane w ramach realizacji przez Fundację TAURUS
zadania publicznego w zakresie prowadzenia nieodpłatnej pomocy prawnej,
nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, bezpłatnej mediacji oraz edukacji
prawnej w Poznaniu w 2022r.**

**Zadanie publiczne jest finansowane ze środków budżetowych
Miasta Poznania.**

**MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI**
www.ms.gov.pl

POZnań*

Przemoc w rodzinie – poradnik dla osób szukających wsparcia

Jeśli jesteś osobą, która doświadcza przemocy w rodzinie albo znasz kogoś kto jest nią dotknięty, to zapoznaj się z tym biuletynem. Znajdziesz w nim informacje jakie prawa ma ofiara przemocy w rodzinie, jakie działania można podjąć, co grozi sprawcy, a także gdzie szukać pomocy. Możesz skonsultować swój problem z prawnikiem w punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej lub z doradcą obywatelskim w punkcie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (dane adresowe podane są na końcu biuletynu).

Co to jest przemoc w rodzinie?

Obowiązujące przepisy prawne definiują „przemoc w rodzinie” jako **jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste w szczególności narażające osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osoby dotkniętej przemocą.**

Kwestie prawne związane z przemocą w rodzinie reguluje ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r. Aby przemoc była uznana jako przemoc „w rodzinie”, wymienione powyżej formy bezprawnego działania muszą być skierowane **wobec członków rodziny**, czyli wobec:

- małżonka,
- wstępnego (rodzice, dziadkowie, pradziadkowie),
- zstępnego (dziecko, wnuk, prawnuk),
- powinowatego w tej samej linii lub stopniu (rodzice małżonka, dziadkowie małżonka, dzieci małżonka z innych związków),
- osoby pozostającej w stosunku przysposobienia oraz jej małżonka,
- osoby pozostającej we wspólnym pożyciu,
- innej osoby wspólnie mieszkającej lub gospodarującej.

NIEBIESKA KARTA

Procedura tzw. „Niebieskiej Karty” stanowi jedną z podstawowych form reakcji i interwencji wobec rodziny dotkniętej przemocą.

Podjęcie interwencji w ramach „Niebieskiej Karty” **nie** wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

Kto może uczestniczyć w procedurze „Niebieskiej Karty”?

W procedurze „Niebieskiej Karty” uczestniczą przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia. Działania podejmowane są w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

W jaki sposób inicjuje się procedurę „Niebieskiej Karty”?

Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie. W sytuacjach niecierpiących zwłoki (np. zagrożenie życia lub zdrowia) formularz może być wypełniony niezwłocznie po nawiązaniu bezpośredniego kontaktu osobą doświadczającą przemocy lub po ustaniu przyczyny uniemożliwiającej jego wypełnienie. Jeśli kontakt z osobą doświadczającą przemocy nie jest możliwy formularz wypełniany jest bez jej udziału.

Co się dzieje po wszczęciu procedury „Niebieskiej Karty”?

Wszczynając procedurę podejmuje się działania interwencyjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie. Rozmowę z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przeprowadza się w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi i poszanowanie godności tej osoby oraz zapewniających jej bezpieczeństwo.

W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec **dziecka**, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego. Jeżeli osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wobec dziecka, są rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni, działania z udziałem dziecka przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 Kodeksu karnego oraz w miarę możliwości w obecności psychologa.

Formularz „Niebieska Karta”

Formularz „Niebieska Karta” składa się z kilku części:

1. Formularz „Niebieska Karta – A” - wypełnia go przedstawiciel jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji,

oświaty lub ochrony zdrowia, w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

2. Formularz „Niebieska Karta – B” - wypełnia go osoba, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie (jeżeli osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, jest dziecko, formularz przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie; nie można przekazać formularz osobie wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie).

Każda gmina powołuje **tz. zespół interdyscyplinarny**, w skład którego wchodzi m.in. przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych.

Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” musi być on niezwłocznie – nie później niż w terminie 7 dni od dnia wszczęcia procedury – przekazany do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego. Przewodniczący przekazuje go dalej do członków zespołu interdyscyplinarnego w ciągu 3 dni. Osoba, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, zapraszana jest na posiedzenie członków zespołu interdyscyplinarnego (nie może w nim uczestniczyć dziecko). Nawet jeśli osoba ta nie pojawi się na spotkaniu zespołu interdyscyplinarnego, może on dalej zajmować się sprawą. Na tym etapie wypełniane są kolejne części Formularza „Niebieska Karta” tj. formularz „Niebieska Karta - C” i formularz „Niebieska Karta – D”. Wszystkie działania są dokumentowane. Jeśli w wyniku podjętych czynności ujawniły się okoliczności popełnienia przestępstwa to dokumentacja sporządzana w ramach procedury „Niebieskiej Karty” jest przekazywana organom ścigania w celu wszczęcia postępowania przygotowawczego (dochodzenie lub śledztwo).

Jakie działania podejmowane są przez osoby uczestnicząc w procedurze „Niebieskiej Karty”?

Pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	<ol style="list-style-type: none">1. diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,2. udziela kompleksowych informacji o:<ol style="list-style-type: none">1. możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,2. formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie
--	---

	<p>oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, 3. organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, 4. może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie
<p>Przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, 2. udziela kompleksowych informacji o: <ol style="list-style-type: none"> 1. możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, 2. formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, 3. możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie 3. organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego

	<p>stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,</p> <p>4. może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie</p>
<p>Funkcjonariusz Policji</p>	<p>1. udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy,</p> <p>2. organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,</p> <p>3. podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania</p> <p>4. przeprowadza, o ile jest to możliwe, z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub</p>

	<p>fizyczny, oraz wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego,</p> <p>5. przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa,</p> <p>6. podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą.</p>
<p>Przedstawiciel ochrony zdrowia (osoba wykonująca zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna i ratownik medyczny)</p>	<p>Każdorazowo udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, informacji o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia oraz o uprawnieniu do uzyskania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie.</p>
<p>Przedstawiciel oświaty</p>	<p>1. udziela kompleksowych informacji o:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, 2. możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,

	<ol style="list-style-type: none"> 2. organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, 3. może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie
--	--

Członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej:

1. **udzielają pomocy** osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
2. **podjąją działania w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie**, w celu zaprzestania stosowania tego rodzaju zachowań;
3. zapraszają osobę, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, na spotkanie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej;
4. **opracowują indywidualny plan pomocy** dla osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, i jej rodziny, który zawiera propozycje działań pomocowych;
5. rozstrzygają o braku zasadności podejmowania działań.

Przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, na spotkanie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej. Członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej podejmują działania w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, w szczególności:

1. diagnozują sytuację rodziny, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą;
2. przekazują informacje o konsekwencjach popełnianych czynów;
3. motywują do udziału w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych;
4. przeprowadzają rozmowę pod kątem nadużywania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków;
5. przekazują informacje o koniecznych do zrealizowania działaniach w celu zaprzestania stosowania przemocy w rodzinie.

6. jeżeli osoba, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, nadużywa alkoholu, członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej kierują tę osobę do gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Zakończenie procedury „Niebieskiej Karty”

Procedura „Niebieskiej Karty” kończy się w następujących przypadkach:

1. ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo
2. rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

O zakończeniu procedury powiadamia się podmioty uczestniczące w procedurze po jej zakończeniu.

Obowiązek opuszczenia mieszkania

Oprócz procedury „Niebieskiej Karty” ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie reguluje w art. 11a postępowanie związane z zobowiązaniem osoby dopuszczającej się przemocy w rodzinie do opuszczenia zajmowanego mieszkania. Jeżeli członek rodziny wspólnie zajmujący mieszkanie, swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie czyni szczególnie uciążliwym wspólne zamieszkiwanie, **osoba dotknięta tą przemocą może żądać, aby sąd, właściwy według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym, zobowiązał go do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazał zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.** Procedura ta ma zastosowanie również w poniżej wskazanych przypadkach tj. gdy:

1. osoba dotknięta przemocą w rodzinie opuściła wspólnie zajmowane mieszkanie z powodu stosowania wobec niej przemocy w tym mieszkaniu,
2. członek rodziny stosujący przemoc w rodzinie opuścił wspólnie zajmowane mieszkanie,
3. małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu oraz inna osoba stosująca przemoc w rodzinie, okresowo lub nieregularnie przebywa w mieszkaniu wspólnie z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie.

Jak ponoszone są opłaty za mieszkanie po zastosowaniu art. 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie?

Osoba pełnoletnia, która pozostała w mieszkaniu, przez czas niezamieszkiwania w nim osoby stosującej przemoc w rodzinie **jest obowiązana** do ponoszenia opłat za dostawy do tego mieszkania *energii, gazu, wody oraz odbiór ścieków, odpadów i nieczystości ciekłych oraz czynsz lub koszty bieżącego zarządzania nieruchomością.* Nie dotyczy to osoby, względem której osoba

stosująca przemoc w rodzinie jest obowiązana do świadczeń alimentacyjnych. Obowiązek ponoszenia opłat dotyczy przypadków:

1. wydania przez Policjanta wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie, stwarzającej zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej tą przemocą, nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
2. wydania przez żołnierza Żandarmerii Wojskowej wobec żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową, stosującego przemoc w rodzinie, stwarzającego zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej tą przemocą, nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
3. wydania postanowienia sądu o zobowiązaniu osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazaniu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, w tym również o udzieleniu zabezpieczenia.

Uprawnienia organów w razie stwierdzenia przypadku przemocy w rodzinie

- Osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych lub zawodowych powzięły podejrzenie o popełnieniu ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie, **niezwłocznie zawiadamiają o tym Policję lub prokuratora** (osoby będące świadkami przemocy w rodzinie powinny zawiadomić o tym Policję, prokuratora lub inny podmiot działający na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie).
- W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Decyzję w tym zakresie pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem, lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką. Ponadto pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego, nie później niż w ciągu 24 godzin, o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej.
- W przypadku gdy wniosek kuratora zawodowego o zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności lub odwołanie warunkowego przedterminowego zwolnienia dotyczy skazanego za przestępstwo popełnione z użyciem przemocy lub groźby bezprawnej wobec członka rodziny, który w okresie próby rażąco naruszył porządek prawny, ponownie używając przemocy lub groźby bezprawnej wobec członka rodziny, sąd

właściwy do rozpoznania wniosku zarządza zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie skazanego na posiedzenie w przedmiocie rozpoznania wniosku.

Uprawnienia osoby pokrzywdzonej przestępstwem:

Niezależnie od procedur tzw. „Niebieskiej Karty” oraz innych regulacji opisanych we wcześniejszej części niniejszego opracowania trzeba pamiętać, że **każda osoba pokrzywdzona przestępstwem, w tym również osoba, która doświadcza przemocy w rodzinie, ma prawo zawiadomić organy ścigania (Policję, prokuratora) o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Zawiadomienie może być złożone na piśmie albo ustnie np. na komisariacie Policji.**

Jakie przestępstwo popełnia osoba dopuszczająca się przemocy w rodzinie?

Czyn sprawcy może wypełniać znamiona różnych przestępstw określonych w kodeksie karnym, ale najważniejszy przepis, który penalizuje tzw. znęcanie się to art. 207 k.k.:

- **Art. 207 kodeksu karnego:**

§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 lub 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1-2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Przemoc w rodzinie może przejawiać się również przemocą seksualną, przemocą ekonomiczną, niszczeniem mienia, pozostawieniem bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności bądź wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, czy zmuszaniem do spożywania alkoholu lub substancji odurzających.

Na skutek złożonego zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa organy ścigania mogą wszcząć postępowanie przygotowawcze (dochodzenie lub śledztwo). Reguluje tę kwestię art. 303 k.p.k., który stanowi, że jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa, wydaje się z urzędu lub na skutek zawiadomienia o przestępstwie postanowienie o wszczęciu śledztwa, w którym określa się czyn będący przedmiotem postępowania oraz jego kwalifikację prawną. W postępowaniu przygotowawczym poprzedzającym wniesienie sprawy do sądu pokrzywdzony jest stroną procesową (art. 299 § 1). W postępowaniu sądowym może być stroną (oskarżycielem posiłkowym), jeżeli tego zażąda do czasu rozpoczęcia przewodu sądowego (art. 53 i art. 54 § 1). Jeżeli dane istniejące w chwili wszczęcia śledztwa lub dane zebrane w jego toku uzasadniają dostatecznie podejrzenie, że czyn popełniła określona osoba, sporządza się

postanowienie o przedstawieniu zarzutów, ogłasza je niezwłocznie podejrzanemu i przesłuchuje się go, chyba że ogłoszenie postanowienia lub przesłuchanie podejrzanego nie jest możliwe z powodu jego ukrywania się lub nieobecności w kraju. W ciągu 14 dni od daty zamknięcia śledztwa albo od otrzymania aktu oskarżenia sporządzonego przez Policję w dochodzeniu, prokurator sporządza akt oskarżenia lub zatwierdza akt oskarżenia sporządzony przez Policję w dochodzeniu i wnosi go do sądu albo sam wydaje postanowienie o umorzeniu, o zawieszeniu albo o uzupełnieniu śledztwa lub dochodzenia. Akt oskarżenia powoduje, że kończy się postępowanie przygotowawcze i rozpoczyna się etap postępowania przed sądem. Jeżeli akt oskarżenia wniósł oskarżyciel posiłkowy, pokrzywdzony może aż do czasu rozpoczęcia przewodu sądowego na rozprawie głównej złożyć oświadczenie, że będzie działał w charakterze oskarżyciela posiłkowego (daje to osobie pokrzywdzonej szereg uprawnień m.in. aktywny udział w procesie sądowym, składanie wniosków dowodowych, wnoszenie roszczeń o naprawienie szkody, złożenie apelacji od wyroku). Postępowanie sądowe kończy wydanie wyroku, w którym sprawca może zostać uniewinniony lub skazany.

Gdzie na terenie Poznania i okolic może uzyskać wsparcie osoba pokrzywdzona przemocą w rodzinie?

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	ul. Cześnikowska 18, 60-330 Poznań tel: 61 860 99 00
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	ul. 3 Maja 46, 61-728 Poznań tel: 61 878 58 60
Miejskie Centrum Interwencji Kryzysowej w Poznaniu	ul. Dolne Chyby 10, 62-081 Przeźmierowo tel: 61 814 22 71
Punkt Interwencji Kryzysowej	ul. Niedziałkowskiego 30, 61-578 Poznań tel: 61 835 48 65, 835 48 66
Telefon Zaufania	61 192 88 lub 61 835 49 04 codziennie w godzinach 19.00 – 7.00 (także w niedziele i święta)
Poznańska Niebieska Linia	tel: 61 843 01 01
Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie "NIEBIESKA LINIA" prowadzone przez Stowarzyszenie "Niebieska Linia"	tel: 800 120 002
Pomarańczowa linia (Udzielanie informacji dla rodziców i opiekunów, którzy mają kłopoty wychowawcze z dziećmi pijącymi alkohol i zażywającymi narkotyki)	Tel: 801 4 00 68 (infolinia czynna od poniedziałku do piątku w godz. 14:00-20:00)
Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka	ul. Garbary 97/8, 61-757 Poznań tel / fax: 61 855 22 78
Centrum Edukacji i Profilaktyki Problemów Uzależnień Wielkopolska Fundacja ETOH	ul. Święty Marcin 29/8, 61-806 Poznań tel:601 780 782, 601 701 612
Komenda Miejska Policji w Poznaniu	ul. Arnolda Szylinga 2, 60-787 Poznań tel: 61 841 56 20
Komisariat Policji - Grunwald	ul. Rycerska 2, 60-346 Poznań tel: 61 841 21 12
Komisariat Policji - Jeżyce	ul. Kochanowskiego 16, 60-846 Poznań tel: 61 841 22 12
Komisariat Policji - Nowe Miasto	ul. Polanka 24, 61-131 Poznań tel: 61 841 23 12
Komisariat Policji - Północ	os. Jana III Sobieskiego 115, 60-346 Poznań

	tel: 61 841 46 17
Komisariat Policji - Stare Miasto	Al. Marcinkowskiego 31, 61-745 Poznań tel: 61 841 24 12
Komisariat Policji - Wilda	ul. Chłapowskiego 12, 61-504 Poznań tel: 61 841 25 12
Prokuratura Okręgowa w Poznaniu	ul. Solna 10, 61-736 Poznań tel: 61 88 52 000
Prokuratura Rejonowa Poznań-Grunwald w Poznaniu	ul. Solna 10, 61-736 Poznań tel: 61 885 24 62
Prokuratura Rejonowa Poznań-Nowe Miasto w Poznaniu	ul. Solna 10, 61-736 Poznań tel: 61 885 25 30
Prokuratura Rejonowa Poznań-Stare Miasto w Poznaniu	ul. Solna 10, 61-736 Poznań tel: 61 885 26 01
Prokuratura Rejonowa Poznań-Wilda w Poznaniu	ul. Solna 10, 61-736 Poznań tel: 61 885 23 23

Drogi Czytelniku,

Pamiętaj że swój problem prawny możesz skonsultować z prawnikiem (adwokatem/ radcą prawnym) lub doradcą obywatelskim w punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej lub w punkcie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Szczegółowe informacje na temat lokalizacji tych punktów i sposobów udzielania pomocy znajdują się na stronie internetowej:

www.poradyprawne-taurus.pl

Każda osoba, która chciałaby skorzystać z nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnej porady obywatelskiej może zgłosić zapotrzebowanie mailowo: npp@um.poznan.pl lub dzwoniąc pod nr 616 463 344 - d poniedziałku do piątku od 7:30 do 20:00 (dotyczy punktów w Poznaniu).

